

Türkiye’de Akademi ve Tıpta Bağımsızlığın Savunulması

Çeşitli ülkelerden 207 sağlıkçı, akademisyen ve araştırmacı, ayrıca sağlık ve insan hakları alanlarındaki 25 kuruluş adına yazıyoruz (bakınız, ek). Türkiye’de cereyan etmekte olan alarm verici olayları Lancet okurlarının dikkatine sunmak istiyoruz. Türkiye’de devlet binlerce sağlık profesyoneli ve akademisyeni hedef alan bir terör ve cezalandırma kampanyası yürütmektedir.

15 Temmuz 2015 darbe girişiminin ardından Hükümet geçici olağanüstü hal çerçevesinde çeşitli önlemlere başvurdu. Ne var ki bu önlemler sivil özgürlükleri ve demokrasiyi tahrip edici boyutlara taşınmıştır. Diğer tasarrufların yanı sıra on binlerce kamu görevlisi herhangi bir açıklama yapılmaksızın ve usule uyulmaksızın görevlerinden alınmıştır.¹ Bu arada 1,8 milyon insanın yaşadığı Cizre, Silvan ve Sur gibi yerleşimlerde 1,8 milyon insanı etkileyen 63 katı sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır.²

Bu saldırı çerçevesinde “Barış İçin Akademisyenler” başlığını taşıyan bir barış bildirgesini imzaladıkları için 463 akademisyen açığa alınmıştır ki açığa alınma çoğu kez işten çıkarmanın habercisidir.³ Dikkat çeken nokta, bu bildirgenin Ocak 2016’da, darbe girişiminden aylar önce hazırlanmış olmasıdır. Görevden alınan 463 akademisyenin çoğunun pasaportları da iptal edildiğinden bu kişilerin ülke dışına seyahatleri de yasaklanmıştır. Daha önce işten çıkarılan ve son olarak açığa alınanlar arasında akademisyen hekimler de vardır ve bunlar uluslararası tanınmışlığı olan, son derece saygın kişilerdir. Bu arada, tıp alanında çalışan pek çok uluslararası hükümet dışı kuruluşun Türkiye’de çalışması yasaklanmıştır.

Türk Tabipleri Birliği, sağlıkçıların sağlık hizmeti sunarken mesleki bağımsızlıklarının korunması, bu bağımsızlığa saygılı olunması, uluslararası mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmelerinin sağlanması, hak ihlallerini ivedilikle soruşturma ve ihlallere yol açanları belirleme yetkilerinin korunması çağrısında bulunmuştur.⁴

Türkiye’de devletin akademik özgürlüklere ve ifade özgürlüğüne saldırısı, Uluslararası Af Örgütü tarafından belgelenen, demokrasiyi hedef alan daha geniş kapsamlı saldırının bir parçasıdır.⁵ Ne var ki bu gelişmeler basitçe bir ulusal sorun olarak görülemez. Bunlar, aynı zamanda dünyanın çeşitli yerlerinde görülen, otoriterizme yönelik kaygı verici bir eğilimin parçasıdır.

Uluslararası akademik topluluk bu tabloya sessiz kalamaz. Hükümetin ve üniversitelerin tutumunu onaylamadığımızı ifade ederek güçlü bir tepki vermemiz gerekiyor; işlerini kaybeden meslektaşlarımızın

---

¹ Hukuk Yoluyla Demokrasi Avrupa Komisyonu (Venedik Komisyonu). 15 Temmuz 2016 tarihindeki başarısız darbe girişimi sonrasında çıkartılan 667-676 sayılı OHAL kanun hükmündeki kararnamelere ilişkin görüş, Venedik Komisyonu tarafından 109. Genel Oturumda benimsenmiştir, 9-10 Aralık 2016. [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2016\)037-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2016)037-e) (erişim: 23 Temmuz 2017).

² Türkiye İnsan Hakları Vakfı. 16 Ağustos 2015 ile 1 Haziran 2017 arasında Türkiye’de sokağa çıkma yasakları. 1 Haziran 2017. <http://en.tihv.org.tr/curfewsin-turkey-between-the-dates-16-august-2015-1-june-2017/> (erişim: 23 Temmuz 2017).

³ Barış bildirgesini imzalayan 12 akademisyen Dokuz Eylül Üniversitesi’nden açığa alındı. Bianet (İstanbul). 29 Haziran 2017/. <http://bianet.org/english/human-rights/187848-12-peacedeclaration-signatory-academics-dischargedfrom-dokuz-eyul-university> (erişim: 23 Temmuz 2017).

⁴ Vatansaver K, Tanık FA, Gökcalp Ş, et al. 20 Temmuz 2015 tarihinde başlayan çatışma döneminde doğu ve güneydoğu Anadolu bölgelerinde sağlık hizmetlerine ilişkin hızlı değerlendirme. Türk Tabipleri Birliği Yayınları (Ankara). Ekim 2015. http://www.ttb.org.tr/kutuphane/g_rapor_en.pdf (erişim: 23 Temmuz 2017).

⁵ Uluslararası Af Örgütü. Çıkar yol görünmüyor: ihraç edilen kamu görevlilerine Türkiye’de bir gelecek tanınmıyor. 22 Mayıs 2017. <https://www.amnesty.nl/content/uploads/2017/05/No-End-InSight-ENG.pdf?x82182> (erişim: 23 Temmuz 2017).

hemen görevlerine iadesini istiyor, onlarla dayanışma içinde olduğumuzu belirtiyor, bu arada sivil hakların sağlık hakkının ön koşulu olduğunu ısrarla vurguluyoruz.

CB ve DS Halkın Sağlığı Hareketinin eş başkanlarıdır. Çatışan çıkar durumunun olmadığını beyan ediyoruz.

207 kişi ve 25 kuruluş adına Alexis Benos, *Chiara Bodini, Hannah Cowan, David McCoy, Penelope Milsom ve David Sanders; imzacıların tam listesi ekte chiara@phmovement.org yer almaktadır.

Temel Sağlık, Genel Pratik ve Sağlık Hizmetleri Araştırma Laboratuvarı, Tıp Bölümü, Selanik Aristotle Üniversitesi, Selanik, Yunanistan (AB); Uluslararası ve Kültürler Arası Sağlık Merkezi, Bologna Üniversitesi 40126 Bologna, İtalya (CB); Londra Hijyen ve Tropik Tıp Okulu, Londra, UK (HC, PM); Temel Bakım ve Halk Sağlığı Merkezi, Londra Queen Mary Üniversitesi, Londra, UK (DM) ve Halk Sağlığı Okulu, Western Cape Üniversitesi, Cape Town, Güney Afrika (DS)